

EDWARD JOSEPH FERNANDEZ

Si G. Edward Joseph Fernandez ay lumaki sa isla ng Patnanungan (bahagi ng Polilio Islands) sa Probinsiya ng Quezon. Siya ay pang-apat sa anim na anak ng mag-asawang magsasaka.

Minsan siyang nagtamo ng unang gantimpala sa College Essay Writing Competition noong 2018 na ginanap sa Lungsod ng Lucena sa pangunguna ng Quezon Medalya ng Karangalan Foundation, Inc.

Nagtamo siya ng Unang Gantimpala sa Dula Tayo 2022: Pagsulat ng Dramatikong Monologo na patimpalak ng Komisyon sa Wikang Filipino. Natanggap siyang fellow sa pagtula ng Linangan sa Imahen, Retorika, at Anyo (Hunyo Disyembre 2022), pagsulat naman ng sanaysay sa Palihang Rogelio Sicat 15 (Hunyo 2022), 2nd Caloocan Writers Workshop (Abril 2023), at Tulang Pambata sa katatapos lang na Unang Palihang Rene O. Villanueva (Hulyo 2023).

Libanganniya ang pagsusulat at pagbabasa, pakikipagsagutan, at pagsa-sadboiposting sa Facebook. Mahilig din siyang bumili ng secondhand na mga libro.

AKO AY SI AKO NGA

Impostor daw ako. Kinantiyawan ako ng mga kaklase ko noong nasa elementarya ako nang malaman nilang dalawa kami sa klaseng may magkaparehong pangalan. Ganito ako ilarawan ng mga kaklase. Matunog ang salitang impostor nang mga panahong iyon dahil uso ang palabas na Mulawin sa GMA kung saan ang bidang si Aguilus, na ginagampanan ni Richard Gutierrez ay nagkaroon ng impostor.

Kung tutuusi'y sa pangalan lang naman kami nagkatulad ng isang kaklase, hindi naman kami magkamukha, naisip ko na dahil mga bata, limitado pa ang hagip ng isipan pagdating sa pagpapakahulugan sa isang salita.

Impostor ako sa pananaw nila. Gaya-gaya kumbaga. Ito ang isang araw sa buhay ko kung saan naghangad akong sana iba na lang ang pangalan ko. Kung ganon, hindi sana ako napagdiskitahan at naging tampulan ng panunudyo at halakhakan mula sa mga munting bata na kagaya ko. Ang maliliit nilang tinig hanggang ngayon ay nagpaparindi't kinaiiritahan ko pa rin sa tuwing masasagi ng aking alaala ang mga tagpong tulad noon.

Makalipas ang labimpitong taon, nakapagtapos na ako ng kolehiyo. Hindi ko alam kung handa na ba akong panindigan ang tinapos na kurso at madagdagan ng titulo ang aking pangalan kapag nakapasa sa isa sa pinakamahirap na board exam dito sa Pilipinas. Bahagi ng mga requirement ang PSA copy ng birth certificate.

Kasama ang apat na kaibigan, na sila ring kasama kong lumuwas ng Maynila mula Probinsiya ng Quezon para mag-review sa loob ng anim na buwan, sumugod kami sa tanggapan ng

Philippine Statistics Authority na matatagpuan sa East Avenue sa Diliman, Quezon City. Maaga kaming lima, dahil ayaw naming abutan ang mahabang pila. Ang pagiging maagap pala namin ay hindi pa talaga maagap, dahil nang dumating kami ay mahaba na ang pila sa labas ng PSA Complex. Matapos ang pagtusok-tusok ng guwardiya sa aming mga bag, pagpila sa counter para magbayad, pag-claim ng ID na iniwan pagpasok, at napakainit na biyahe pabalik sa aming boarding house, sa wakas hawak na rin namin ang nag-iisang kulang na requirement para makapag-file sa nalalapit na board exam.

Hindi ko alam kung bakit sabik na sabik at tuwang-tuwa ako nang hawak ko na ang kopya ng aking birth certificate. Sa pagkakatanda ko, ang natitirang kopya na mayroon ako noon ay ipinasa sa registrar's office noong mag-enroll ako sa kolehiyo. Kulay green pa iyon, NSO pa ang tawag at hindi pa PSA. Inalis ko mula sa kinalalagyang brown envelope ang PSA copy. Abala sa kanilang cellphone ang aking mga kasama.

Binasa ko ang pangalang nakalagay: PHILIP ROWNIE.

“Hala, mali ata ang naibigay sa akin kanina!” bahagyang pagkagulat mula sa nabasa. Sa pagkakarinig, agad ring tiningnan ng aking mga kasama ang kopyang ibinigay sa kanila. Mababanaag ang kaba sa mga mukha. Wala naman sa kanilang mali nang isa-isahin naming tingnan ang bawat detalyeng nakasulat.

Nagkakantiyawan kami. Pamali-mali naman ng bigay 'yung ate kanina, wika ko. Nang usisain namin ang mga nakasulat sa kopyang aking hawak, lahat din ng detalye ay tungkol sa akin, maliban lang sa pangalan. Baka raw may kakambal ako, ang sabi ni JP. Malabo iyon, agad ko namang sagot. Malabo talaga dahil wala

naman sa aking naikuwento sina Mama na may kakambal ako, kung mayroon man.

Para masagot ang mga tanong kung nagkamali nga lang ba ng ibinigay na kopya sa akin, napagdesisyunan kong bumalik sa PSA Complex kinabukasan. Sa pagkakataong ito, mas inagapan ko na. Pumila ulit, nagpatusok ng bag, nag-iwan ng ID sa pagpasok, at nagbayad sa counter. Isinulat ko nang sobrang lalaki ang mga letra ng pangalang dapat ay maibibigay sa akin: EDWARD JOSEPH.

Makalipas ang halos isang oras, hawak ko na ang kopya at sa pagkakataong ito'y inaasahan kong ang pangalan ko na ang mababasa. Sa sobrang kaba, nanginginig ang aking mga kamay at pinagpapawisan ako na parang madudumi sa nararamdamang panlalamig habang hinuhugot sa brown na envelope ang dalawang pahinang kulay dilaw na papel.

Dismayado, nagtataka, at nagugulumihanan kung bakit Philip Rowie pa rin ang pangalang nasa papel gayong malinaw naman at sobrang laki ng pagkakasulat ko sa aking pangalan bago iabot sa babaeng nasa counter.

Hindi ito maaari, isip-isip ko. Once and for all, dapat maitama ang lahat. Masagot ang dapat masagot. Malinawan ang dapat malinawan. Lumapit ako sa babaeng nasa counter, naki-excuse sa nasa unahan ng pila. Tinanong ko kung bakit ibang pangalan pa rin ang ibinigay sa akin. Maluha-luha na akong nagpapaliwanag na hindi iyon ang aking pangalan. Agad namang nagpaliwanag ang babae sa counter, wala raw siyang mahugot sa system nila sa pangalang ibinigay ko kaya nang lumabas si Philip Rowie, iyon ang kinuha niya dahil nagma-match naman ang iba pang detalye.

Paano po ito?, basag na ang aking tinig at kunot na ang noo. Itinuro niya ang isang babaeng nakaupo sa loob ng opisinang pader na bubog lang ang naghihiwalay mula sa mga taong naghihintay na makakuha ng pinakaaasam nilang dokumento.

“Sir, nadoble po ang pag-register sa inyo” paliwanag sa akin. Ha? Paano naman nangyari iyon? Sa isip-isip ko, parang imposibleng mangyari. Walang nabanggit ang aking mga magulang tungkol dito. Ngayon ko nga lang narinig ang pangalang iyan. Pero para hindi na lumikha ng ingay, at pinipilit ko ring i-compose ang aking sarili kahit gulong-gulo na ako, tinanong ko na lang kung anong dapat kong gawin.

Ipinaliwanag niyang nang maisabatas ang Republic Act 10625 o Philippine Statistical Act of 2013 na pinirmahan ni Pangulong Benigno Aquino III, ang National Statistics Office (NSO) kasama ang National Statistical Coordination Board (NSCB), Bureau of Labor and Employment Statistics (BLES) and the Bureau of Agricultural Statistics (BAS) ay naging Philippine Statistics Authority (PSA). Ayon pa sa kaniya, bilang paninigurong singkronisado ang lahat ng pangalang nasa registry ng PSA, ang lahat ng double-registered ay kinailangang tanggalin sa kanilang system. Kaya raw nawala ang pangalang Edward Joseph dahil hindi ito ang unang pangalan na nakarehistro para sa akin. May ibinigay siyang listahan ng mga dokumentong kailangang ihanda, kasama na ang pagkuha ng affidavit sa abogado, at mga habilin para sa prosesong aking bubunuin sa mga susunod na araw o buwan.

Habang nasa biyahe pabalik ng Morayta, pinag-iisapan ko kung ano ang dapat gawin. Dalawa lang naman ang pamimilian: piliin ko ang kinasanayang pangalan na Edward Joseph pero

kailangang asikasuhin ang pagpapabago ng pangalang nasa system ng PSA, o piliin ko si Philip Rownie pero kailangan ko namang ipabago ang lahat ng legal documents ko mula pagkabata hanggang ngayon. Simple lang naman ang pamimilian, di ba? Para lang akong mag-e-enie-

meenie pero kahit alin ang piliin ko parehong mahabang proseso ang daraanan. Mapapamura ka na lang eh! Morayta lang po ako kuya, sabi ko sa drayber ng dyip nang mamalayan kong muntik na pala akong lumampas dahil sa kaiisip.

Agad akong sinalubong ng magkakasunod na tanong pagbukas ko ng pinto. Mukhang inaabangan ng aking mga kasama ang pagdating ko at sabik silang malaman kung anong nangyari sa aking lakad.

“Mukhang hindi ako makakasabay mag-board exam.”

Ilang minutong katahimikan ang namayani sa maliit naming kuwarto kahit pa paroo’t parito ang mga sasakyan sa tapat ng FEU-IIT. Hinihintay nila akong magkuwento. Sanay silang puro ako pagbibiro kaya siguro iniisip nilang nagbibiro din ako nang oras na iyon. Pero wala silang narinig sa akin na “Wow, mali!” o “It’s a prank!” Kung totoo nga lang sana na biro lang ang lahat. Kung totoo nga lang sana.

Iniabot ko kay JP ang envelope. Nakikunot siya ng noo nang mabasang iyon pa rin ang pangalang nabasa nila kahapon. Kita ko ang lungkot sa mga mata nila. Sino ba naman ang hindi malulungkot kapag nalamang ang kasama nila sa loob ng ilang taon sa kolehiyo pagpupuyat para sa projects, pakikiusap na ma-extend ang deadlines, pagpasa at pagbagsak sa exams, at kasabay na magmartsa sa graduation day ay hindi makasabay sa pagkuha

ng board exam na siyang huling bubunuin bago magkaroon ng lisensiya?

“Cheer up, men!” pagbasag ko sa katahimikan. Hindi pa katapusan ng mundo, wika ko. Para mapagpag ang lungkot, nanlibre si Bob ng ice cream, kumain kami ng paboritong Angel’s burger, at nagkasundong hindi magre-review nang gabing iyon kundi uubusin ang buong magdamag sa kuwentuhan. Ramdam ko noon na minahal ng aking mga kaibigan hindi lang ang kinagisnan kong pangalan, pati na ang mismong ako.

Pinalipas ko ang isang araw bago kumpirmahin kina Mama kung may alam ba sila sa pangalang Philip Rowne.

“Kaninong pangalan iyan? Ngayon ko lang iyan narinig.” Sagot sa akin ni Mama sa kabilang linya ng telepono. Alam kong iyan ang isasagot niya, na kung may kinalaman siya sa ganyang pangalan paniguradong mababanggit niya sa akin. Bahagya pa siyang natawa dahil ang baduy raw pakinggan ng pangalang “Rownie”. Natatandaan kong minsan niyang naikuwento sa akin kung saan ba niya kinuha ang pangalan ko. Ayon sa kaniya, galing ito sa pangalan ng crush niyang basketball player na si E.J. Feihl, na siyang pinakamatangkad na naglaro sa buong kasaysayan ng Philippine Basketball Association o PBA. Lagi niyang bukambibig ang basketbolistang ito basta mapag-uusapan ang kasaysayan ng pangalan naming magkakapatid. Mukhang hanggang ngayon kilig na kilig pa rin siya.

Ikinuwento ko sa kanila na baka mapektuhan ang pagkuha ko ng board exam dahil hindi ako makakapagpasa ng PSA copy na dapat akma ang pangalan sa iba pang mga dokumento na aking ipapasa sa Professional Regulation Commission o PRC. Sila man ay

nagtaka. May hinuha kami na ang pangalang Rownie ay maaaring nanggaling sa pinagsamang pangalan ng aking mga magulang: Rossana at Wennie, subalit wala talaga silang kaalam-alam. Saan naman kaya manggagaling ang pangalang Philip? Wala naman sa pamilya namin ang may ganoong tunog na pangalan. Sino naman kaya ang paladesisyon naming kamag-anak ang gagawa nito, ang iparehistro ako nang hindi man lang binanggit sa aking mga magulang?

Sa hinaba-haba ng pagtatagni-tagni namin ng mga posibleng nangyari kung bakit may ganoong pangalan ang nairehistro sa akin, humantong kami sa kongklusyon na marahil ang aking Nanay Inggay, ang nanay ni Papa, ang siyang nagparehistro sa akin. Ang problema, paano namin makukumpirma ngayong labinlimang taon nang namayapa ang aking minamahal na lola. Kung sakaling siya nga ang dahilan ng lahat ng ito, ayaw kong ibato sa kaniya ang sisi; pero sana nabigyan man lang niya kami ng abiso, sa isip-isip ko lang.

Ano pa nga bang magagawa, eh nariyan na 'yan? Wala namang makakapagbalik sa akin o sa aking mga magulang sa panahong kailangan akong iparehistro para lang matiyak na isang pangalan lang ang maipapangalan sa akin. Kung bakit naman kasi hindi agad nila inasikaso ang pagpaparehistro, sana hindi sila naunahan ng kung sino man. Marahil cute na cute sila sa akin kaya hindi nila iyon agad na nagawa. Baka nawaglit lang iyon sa isipan ni Mama dahil okupado siya sa kaiisip at pangangarap na ako'y magiging isang basketbolista rin pagdating ng araw, pares ng kaniyang crush. Hindi ko naman sila masisisi kung ganoon nga ang nangyari.

May isang Facebook group akong sinalihan kung saan maaari kang magtanong at humingi ng free legal advices galing sa mga abogadong miyembro din ng nasabing grupo. Nag-post ako ng katanungang may kinalaman sa aking kaso. May mga sumagot sa akin, subalit karamihan sa kanila ay mukhang nanggagantso at nananamantala sa kapuwa. Akalain mo bang tutulong daw sila sa pag-aasikaso pero kailangan kong magbigay ng down payment na sampung libo. Walastik fantastic! Ang akala ko pa naman libre. Umalis ako sa grupo sa sobrang inis bago pa ako tuluyang maisahan.

Ang mga sumunod na araw ay naging isang mahabang paglalakbay, pagmumuni-muni, at paghahanap kung ano ba ang kahalagahan ng pagkakaroon ng isang pangalan. Una kong pinag-isipang mabuti kung alin ang mas matimbang sa akin. Ang kasalukuyang pangalan ba kung saan ako nakilala ng marami, o ang bagong pangalan na hindi ko lubos-maisip kung saang lupalop nanggaling. Parehong matrabaho. Litong-lito rin ako kung alin ba sa dalawa ang pipiliin. Totoo namang sobrang halaga sa akin ng kasalukuyang pangalan, pero napaisip din ako na paano kaya kung piliin ko itong isa. Paano kaya kung sa pagpili ko sa pangalang ito ay makapagsimula akong muli? Panibagong pagkakakilanlan. Panibagong simula sa pagpapakatao. Bagaman hindi magbabago ang aking mukha, ang pagkakaroon ng bagong pangalan ay kahalintulad na rin ng isang pagtutubos mula sa lahat ng pagkakamaling nagawa o mga pangit na pangyayaring nagpahid ng dumi sa aking katauhan. Paano nga kaya?

Bitbit ang mga dokumentong nagpapatunay na ako, si Edward Joseph at si Philip Rownie ay iisa, kinailangan kong umuwi

sa isla ng Jomalig (na sakop ng Polilio Islands sa lalawigan ng Quezon), ang lugar kung saan ako ipinanganak. May kailangan akong papirmahan at kuning dokumento sa municipal civil registrar doon na siyang magdidikta ng aking kapalaran: ang manatiling kasalukuyang ako, o ang tuluyang maging bagong ako. Habang nasa kalagitnaan ng biyahe sa dagat at binibilang ang mga flying fish na sumasabay sa bangkang sinasakyan, unti-unti kong pingalilimian ang kahalagahan ng pagkakaroon ng isang pangalang maituturing at maipagmamalaki kong akin lamang.

Naisip kong hindi naman puwedeng walang pangalan. Sa simula pa lamang ng Paglikha, binigyan na ng pangalan sina Eba at Adan, at mula roon ang lahat ng bagay sa daigdig ay sinimulan niyang pangalanan. Pangalan ang unang itinatanong kapag gusto mong makipagkilala sa isang tao. Pangalan ang unang isinusulat sa mahahalagang dokumento. Pangalan ang unang tinatawag kapag may kailangan. Palaging pangalan. Pangalan ng sinasambang Diyos, kapag nagdarasal at may kailangan. Pangalan ni Satanas kapag nasa kasumpa-sumpang kaganapan. Hanggang sa mga dating apps, hindi puwedeng hindi ka maglagay ng pangalan (totoo mo mang pangalan o hindi). Maging sa pinakamakasaysayang sandali tuwing eleksiyon, pangalan ang tinatandaan (o inililista sa mga kodigo) ng mamamayan.

Eh, paano nga naman kung walang pangalan? Baka ang paraan ng pagtawag natin sa isang tao ay mga paglalarawan na lang. Kamukha ni ganito, kasingtangkad ni ano, iyong mapula ang buhok, iyong sobrang laki ng mata, iyong amoy anghit, at hindi matatapos ang listahan ng mga ganitong paglalarawan na

marahil mas ikahihirap natin sa pag-alam kung sino ba talaga ang espisipikong tao na tinutukoy.

Hindi ko alam kung ilang taon ba akong hindi nakauwi sa isla ng Jomalig. Doon ako ipinanganak pero hindi naman ako roon lumaki. Kaya wala akong halos kakilala, o kahit sinong mapakikiusapang puwedeng matuluyan habang nag-aasikaso ng mga dokumento. May mga kamag-anak naman kami kaso karamihan ay nasa malayong baranggay, at kung maaari'y ayaw ko ring mang-abala pa ng iba. Sa madaling sabi, sa mismong pahingahan sa tabi ng pantalan ako nagpalipas ng gabi. Kinabukasan, tinungo ko na ang opisina ng civil registrar. Ipinahayag kung anong aking sadya, na ako ay isang fresh graduate sa kolehiyo na lumuwas ng Maynila para maghanda sa board exam pero biglang may bulilyasong nangyari kaya napunta ako sa harap niya, ng civil registrar. Sa haba ng pagpapaliwanag ko at siya nama'y nag-uusisa sa aking pamilya na dating nanirahan sa Jomalig, ay napag-alaman kong siya pala'y aking ninang.

Napakaliit ng mundo, naisip ko.

Akalain mo nga naman, mahigit dalawang dekada akong walang balita sa mga ninong at ninang tapos sa isang napakamiserableng bahagi ng buhay ko makikilala ang isa sa kanila? Kahit paano'y nakahinga ako nang maluwag. Napakabait ng aking Ninang Dadet na kahit noong araw lang na iyon niya ako nakita at nakilala, parang anak niya akong ituring.

Ipinaliwanag niyang sa kasalukuyan, sa bisa ng Republic Act 9048, may kapangyarihan ang gaya niyang isang municipal civil registrar na magwasto ng pangalan (first name, hindi apelyido) o palayaw hangga't natagpuang balido ang dahilan. Isang petisyon

kumbaga. Kung noon daw, sa Civil Code ng bansa natin, sa mga Artikulo 376 at 412, bawal magpalit o magbago ng pangalan o apelyido ng walang judicial order. Ang pag-amyenda ng RA 9048 ang mas magpapabilis sa proseso ng pagpapabago o pagpapalit ng pangalan. Akalain mong nabigyan na naman ako ng free lecture sa mga batas natin. Nagpasalamat ako sa impormasyong nalaman, huwag daw ako sa kaniya magpasalamat kundi kay dating pangulong GMA dahil siya ang pumirma ng nasabing batas, napangiwi ako nang sandaling iyon. Salamat pa rin, kung ganoon man.

Matapos ipaliwanag ang ganoong bagay, isa-isa niyang hiningi ang mga dala kong legal documents na nagpapatunay na si Edward Joseph at Philip Rownie ay iisang tao. Dala ko ang diploma noong elementarya at high school (pati kopya ng yearbook na may picture ko bilang class valedictorian), kopya ng Transcript of Records at Alumni ID sa kolehiyo, kung ano-ano pang uri ng IDs, police at NBI clearance, baptismal certificate, affidavit of discrepancy (na hindi ko na inisip kung lehitimo bang abogado ang pumirma dahil sa gilid ng Recto ko ipinagawa), mga certificate sa iba't ibang training na nadaluhan na may kinalaman sa aking kurso, pati 'ata certificates sa mga napanaluhan kong kumpetisyon noong kolehiyo ay bitbit ko rin. Kulang na nga lang bitbitin ko pati mga trophy at plake at iba pang mga gamit na may pangalan kong mababasa.

Bukod pa sa mga iyon, ipinakita ko rin sa kaniya ang kopya ng birth certificate na nanggaling sa PSA. May inilabas siyang ilang forms na kinailangan kong pirmahan. Kahit lubos ang kagustuhan kong matapos ang proseso nang mabilis, pinilit kong basahin

ang mga dokumentong iniabot niya. Mahirap na, baka mamaya kung ano na pala ang napirmahan ko na imbes sa ikabubuti ko ay para sa pambubudol na pala. Pero wala sa isip ko na budolera ang aking ninang (masyadong maamo ang kaniyang mukha), sadyang maingat lang din talaga ako kapag mga seryosong usapin ang nangangailangan ng aking impormasyon, lalo na ng pirma.

Sa pagkakataong iyon, malinaw na ang aking pasya. Ang pangalang ilang araw ko pa lang na nalalaman na dapat sana'y siya kong bitbit noon pa man ay kailangan kong tuluyang tanggihan. Ayon na rin sa payo ni Ninang Dadet, mas magiging mabilis ang pagpapalit ng pangalan sa PSA kay sa pagpapapalit ng pangalan sa lahat ng dokumentong mayroon ako. Sino nga ba naman ang wala sa katinuan na pipiliin ang mas nakapapagod na proseso? Gahol na ako sa oras, lalong kulang sa panggastos kung sakaling ang ikalawa ang pipiliin.

Ang sumunod na mga sandali ay ginugol ng aking ninang sa pagpapaliwanag ng prosesong dapat kong malaman. Na ang unang gagawin kapag natiyak naming kompleto o mas ligtas na sabihing sapat na ang mga katibayang mayroon ako para sa pagpapatuloy ng prosesong iyon, ipadadala niya ang mga nasabing dokumento kasama ang mga pinapirmahan niyang papeles sa Lungsod ng Lucena kung saan kailangang mai-publish sa isang pahayagang nasa pangmadlang sirkulasyon ang nasabing pagpapapalit ko ng pangalan. Na ayon sa kaniya'y hindi namin magagawang madaliin dahil may standard turn-around-time talagang sinusunod. Habang binabanggit niya ang mga bagay na ito, muli akong pinanghinaan ng loob. Akala ko'y hindi na ganoon katagal ang proseso ngayong hindi na kailangan ng judicial order dahil nga sa kakayahan ng

municipal civil registrar na magpetisyon o magbigay ng pahintulot sa ikababago ng pangalan. Iyon pala’y dadaan pa rin talaga sa isang madugong proseso.

At iyon ang pinakakinaiinipan ko sa lahat, ang paghihintay.

Ilang ulit naming binuklat at isinalansan, binuklat at isinalansan, at binuklat at isinalansang muli ang halos isang pulgadang kapal ng mga dokumento matiyak lang na uusad kami sa susunod na hakbang. Humingi ako ng paumanhin sa paghiling kong ilang ulit namin itong i-tsek, para iwas hassle na rin kung sakaling nasa Maynila na ako at may kailangan pa pala siya sa akin na nakalimutan niyang mabanggit. Mabuti at nauunawaan niya naman daw ang aking sentimyento sa buhay.

Nagpaalam ako sa kaniya nang maayos at iniwan ang mga impormasyon kung paano niya ako makokontak kapag may kailangan pa siya o kaya nama’y kapag may update na dapat kong malaman, kasama ang kaukulang bayad para sa publikasyon pati na sa iba pang administration at hidden charges kung sakaling mayroon man. Ang sabi ko, sa kaniya ko na muna inihahabilin ang aking kapalaran. Natawa siya’t hindi naman daw siya isang diyos para sa ganoong bagay. Nagpasalamat ako kay Ninang sa kaniyang tulong lalo’t higit sa pagkakataong makilala siya sa maiksing panahong pag-uusap. Ganoon naman marahil kaya may mga ninong at ninang, na sa panahong kailangang-kailangan sila ng kanilang inaanak ay naroon silang maaasahan ang suporta. Ibinulong ko na lang sa hangin ang mga katagang, “mapalad akong may ninang na gaya mo” habang naglalakad papalayo sa kaniya.

Bumalik ako sa Maynila, sa aking mga kasamahan na nagre-review. Itinuloy ko pa rin ang pagpasok sa review center dahil

sayang naman ang ipinambayad ng mga magulang ko kung hindi ko itutuloy. Alam ko na sa sariling hindi na aabot sa huling araw ng pag-file ang pagpapaayos ng aking pangalan. Ayaw ko rin namang iwan ang aking mga kasamahan habang nagrereview pa sila.

Tinanggap ko nang mahuhuli akong magkaroon ng lisensiya. Na kahit sabay-sabay kaming nangarap, palaging may mga araw na hindi umaayon ang langit sa gusto naming mangyari. Ganoon naman talaga sa buhay, may mga araw na palagi tayong nananalo, at may mga araw ring ipararanas ang mabigo. Katulad ng mga araw na lumipas, at nararamdaman kong pati ang mga araw na paparating pa. Ang mahalaga’y kasama nila ako hanggang sa huling araw na wala pa silang lisensiya at sa unang araw na makuha nila ito.

Marahil naikuwento ng aking Ninang Dadet sa isa niyang kaibigan ang tungkol sa aking kaso. Nagulat ako nang mag-message sa akin sa Facebook ang isang pamilyar na pangalan. Nang tanungin ko si Mama, isa rin pala siya sa aking mga ninang. Napag-usapan namin ang pagpapapalit ko ng pangalan. Katulad ni Ninang Dadet, mabait din si Ninang Sarah. Parang bigla akong nagkaroon ng karagdagang nanay na nakikisimpatya sa aking pinagdaraan at kung ano mang

Pahina 12 ng 21

maitutulong ay handa niyang ibigay. Sa aming pag-uusap, nabanggit ni Ninang Sarah na may bayaw siyang nagtatrabaho sa mismong head office ng PSA. Ayoko namang samantalain ang kabaitan ng isang tao, ngunit sa kaniyang pagpupumilit, pumayag na rin ako sa gusto niyang mangyari. Para lang daw may nagmo-monitor sa takbo ng petisyon ko. Kaya naman, matapos

ang isang buwan at na-publish na rin sa diyaryo ang aking kaso, ibinalik kay Ninang Dadet ang mga papel para sa karagdagang papel na kailangan niyang pirmahan. Matapos noon, ipinadala na niya sa head office ng PSA ang aming mga dokumento kasama ang panalanging sana ay maging maayos ang takbo ng proseso.

Nakatataba ng puso ang kabutihan ng dalawa kong ninang. Para akong nasa isang fairy tale kung saan may fairy godmother na sumaklolo sa akin habang ako ay nasa kasukdulan ng panghihina at kawalan ng pag-asa. Para akong si Cinderella na sinaklolohan nila. Na may kung anong mahika ang bumalot sa paligid at bigla-biglang nagbago ang sitwasyon. Na hindi Prince Charming kundi ang aking pangalan ang siya naming pagtutuonan ng atensiyon. Hindi lang isa, kundi dalawa pang fairy godmother ang sa aki'y nagpakilala.

Kung pakaiisipin, marahil, may mga tao talagang itinalaga ang Diyos na sa pinakamasalimuot mong sandali, may gagamitin siya o mas mabuting sabihing may ipadadala siya para tumulong. Hindi man nagtataglay ng pambihirang lakas at kapangyarihan, iyong paninigurong may kasama ka sa iyong laban ay isa ng napakalaking bagay na maaari mong paghugutan ng lakas para magpatuloy at hindi sumuko. Kung lalagyan ko ng titulo ang kabanatang ito ng aking buhay, marahil, tatawagin ko itong *it's me and my fairy godniblings against the world*. Isang lokal na bersiyon ng mga kuwentong pantasyang pantastiko!

Ang totoo'y may hiya rin akong naramdaman bagaman kailangan ko ang lahat ng tulong na puwedeng mahiram o mautang sa kahit na sino para sa sitwasyong ito na wala namang gumusto, ewan ko lang pala si Nanay Inggay. Kung nabubuhay lang siya, eh di sana kahit paano naayos namin ito nang mas maaga. Kahit iyong

paliwanag lang sana kung saan nanggaling ang pangalang Philip Rowie ay ikatatahimik na ng loob ko. Wala naman siyang naiwang diary o kahit anong kasulatan nang siya ay pumanaw, na maaari sanang maging pangunahing sanggunian kung sakali. Mahilig pa naman ako sa detective games, pero ang larong ito, kung sino man ang nakaimbento ay mukhang hindi ko kayang ipanalo. Wala akong clues. Naisip ko, ano kaya kung humanap ako ng paraan para makausap ang aking Nanay Inggay? May mga ganoong pangyayari naman, eh. Na puwedeng kausapin ang kaluluwa ng isang yumao, lalo na kung walang ibang makasasagot ng katanungan kundi siya lamang. Pero, naisip ko lang iyon at wala naman akong planong gambalain ang pananahimik ng kaniyang kaluluwa.

Naisip kong may kultura sa pagpapangalan kahit noong panahon pa ng Bibliya. Napakahalaga ng pagpapangalan. Binibigyan ng Diyos ang kaniyang tagasunod ng bagong pangalan upang bigyan sila ng panibagong pagkakakilanlan. Katulad na lamang ni Abram, na kalauna'y pinalitan ng pangalang Abraham na nangangahulugang "ama ng marami". Gayon din ang kaniyang asawang mula sa pangalang Sarai (prinsesa ang kahulugan), ginawa itong Sarah (ina ng mga bansa ang kahulugan). Noon pa ma'y mayroon ng pakahulugan ang mga pangalan o ang dahilan ng pagpapangalan sa isang tao. Ang pagpapalit din ng pangalan ay isang uri ng pagbabasbas o bendisyon, gaya na lamang ni Jacob (apo ni Abraham) na ang pangala'y ngangahulugang "mandaraya o tagapalit" patungo sa pangalang Israel na ang kahuluga'y "may kapangyarihan kasama ang Diyos".

Maging sa panahon ng Bagong Tipan, ang alagad ni Hesus na si Simon (narinig ng Diyos) ay tinawag niyang Pedro (bato),

na sa simbolikong pahayag ay siyang naging batong-panulukan o tagapagtaguyod ng pagsisimula ng Kristiyanismo o Katolisismo. Hindi man direktang ipinaliwanag sa Bibliya ang dahilan ng pagpapalit o pagbibigay ng panibagong pangalan, makikita nating ito ay isang manipestasyon na sila ay binigyan ng isang bago't mahalagang misyon sa buhay. Na ang misyon na itong dala-dala ng kanilang pangalan ay may katiyakan na magaganap.

Hindi kaya may misyon din si Philip Rownie kaya sa hindi inaasahang panahon ito ay nagpakilala sa akin? Pasalamat pa rin ako na hindi Barrabas o Judas ang pangalang ito. Pero sa totoo lang, marami ring dalang prejudice at biases ang isang pangalan. Mga maling pagtanaw o paghusga sa isang tao dahil sa kaniyang pangalan o apelyidong dala.

Sa modernong panahon, pinag-iisipan ding mabuti ng mga magulang kung anong pangalan ang ibibigay nila sa mga anak. Siguro, ayaw nilang habambuhay na dalhin ng mga anak ang isang pangalang katukso-tukso o katawa-tawang pakinggan. Mapapansin din ang mga paniniwala ayon sa mga pangalan ng bata. Kung sila ay may pangalang Mark, John, Peter, Paul, Joshua, Elijah, Ruth, Mary... masasabi nating Kristiyano ang mga magulang o kung hindi ma'y naimpluwensiyahan sila ng mga pangalan sa Bibliya na madalas kunan ng mga maaaring ipangalan sa mga bata.

Kung ang pangalan ng bata ay Naruto, Luffy, Levi, Gon, Killua, Recca, Inuyasha, Netero, Saitama, Goku, Ichigo, Ken Kaneki, Eren, Sakuragi, baka ang mga magulang ay mahilig manood ng anime. May mga nagpapangalan din na alinsunod sa paboritong artista, buhat sa KDrama o mga palabas, mga santo, bayani, karakter sa mga libro, mula sa mga mito at alamat, at

mayroon ding galing sa pinaghalong pangalan ng mga magulang, o kaya nama'y isusunod sa pangalan ng lolo at lola. Pinakanaiiba ang mga pangalang kinuha sa pangalan ng pagkain o di kaya'y pangalan ng lugar, katulad ng mga kakilala kong sina Macaroni Salad at Luneta Park.

Kahit nga mga alagang hayop ay binibigyan din ng pangalan bilang pagpapahalaga sa kanila. Nang matuklasan ko ang bagong pangalang ito at may nagbigay sa akin ng isang kulay brown na tuta, wala na akong ibang naisip na maaaring ipangalan sa kaniya kundi Philip Brownie. Nakakatawa kung pakaiisipin dahil isang letra lang ang alisin, ang pangalan ng aso ay maaari nang tumukoy sa akin. Nang maikuwento ko ito sa isang kaibigan, wala siyang ginawa kundi tahulan ako nang tahulan bilang panunudyo. Sa tuwing tinatawag ko siya, ang aking aso, lagi't laging inilalapit ko ang sarili sa posibilidad na may mga pagkakataong gugulatin ako ng tadhana, bilang paniniyak din na palaging hindi ako mag-iisa.

Para bang hindi basta-basta ang pagpili ng pangalan, na lagi itong may kahulugan, madalas malalim na pagpapakahulugan.

Sa pagkakataong ito, naisip ko ang pinagdaraanang mga kabahagi ng LGBTQIA+ community. Na karamihan sa kanila ay pumipili ng isang bagong pangalan bilang pagsisimulang muli. Na ang pangalang kanilang napili ay isang reklamasyon ng pagkataong matagal na ipinagkait at ipinagbawal sa kanila. Na maraming beses na pinili nila ang umayon sa sinasabi ng nakararami dahil sa takot na mapahamak o dahil sa ayaw nilang madismaya ang mga kapamilya't kaibigan. Ngunit sa isang bagong pangalan, nagagawa nilang ipakita kung gaano sila katapang. Kung gaano kasidhi ang kagustuhan nilang lumaya mula sa pagkakagapos ng totoo nilang

pagkakakilanlan. Na ang bagong pangalan kahit papaano ay kayang burahin o kung hindi ma'y takpan ang mga malalalim na pilat ng nakaraan, ang masasakit at masasalimuot na karanasan, ang mga hinagpis na kinimkim nang matagal, at kayang magpasibol ng mga bagong pangarap. Na para sa kanila, ang pagkakaroon ng bagong pangalan na matatanggap ng lipunan ay isang paraan ng pagtutubos. O bayad-utang ng mga taong nandehado sa kanila. Na ang bagong pangalan ay isang maskarang maaaring hubarin at muling isuot kung hinihingi ng pagkakataon.

Makalipas ang ilang buwang paghihintay, sa wakas naayos din. Nakatanggap ako ng tawag galing kay Ninang Sarah na puwede ko na raw kunin sa bahay ng kaniyang kapatid 'yung kopya ng naayos na birth certificate ko. Ito na 'yun. Itong-ito na iyon.

Pumunta ako sa may Sta. Mesa at habang hinihintay ang kausap na mag-aabot ng kopya, kakaiba ang kabog ng aking dibdib. Ganitong-ganito ang pakiramdam ko nang una kong buksan ang kopyang nakuha naming magkakaibigan sa PSA. Ilang minuto lang akong naghintay. Iniabot ng katagpo ang isang brown na envelope. Katulad na envelope na siya ring pinaglamnan nang una akong mag-request ng kopya.

Nakatatakot kapag parang alam mo na kung anong mangyayari, na umaasa kang ito na 'yung pinakaaasam mo. Pero dahil pakiramdam mong nangyari na ito noon, at ang déjà vu nilang tinatawag ay baka talagang hinahabol ka, hindi ko maipaliwanag ang kaba ng mga sandaling iyon.

Hinintay kong makalayo ang nag-abot. Nang wala na siya sa aking paningin, doon ako nagpasiyang buksan ang envelope. Hindi na ako makapaghihintay na sa bahay pa ito buksan. Hinding-hindi!

Sa sobrang kaba, nanginginig ang aking mga kamay at pinagpapawisan ako na parang madudumi sa nararamdamang panlalamig habang hinuhugot sa brown na envelope ang dalawang pahinang kulay dilaw na papel. Sa pagkakataong ito, bumubulong-bulong ako ng isang uri ng panalanging hindi ko alam kung anong mga salita ang lumalabas sa aking bibig, kung may lumalabas man dahil sa panunuyo ng lalamunan. Paghugot ko sa papel na nasa loob ng envelope, pumikit muna ako saglit. Hinga. Hinga. Hinga.

Dismayado, nagtataka, at nagugulumihanan kung bakit PHILIP ROWNIE pa rin ang pangalang nasa papel. Sinasabi ko na nga ba, nangyari na ito! Tiniyak ko munang wala ako sa isang panaginip, o sa walang-katapusang loop hole. Nang masiguro kong nasa totoong buhay naman ako't nakikita kong may mga sasakyang paroo't parito sa abalang kalsada ng Pureza St. at halos mayanig ang aking napupuwestuhan dahil sa paparating na tren, tinawagan ko sa aking cellphone ang babaeng kani-kanina lang ay nag-abot ng papel na hindi ko maipaliwanag kung anong mayroon at mukhang hindi ko talaga ata magiging kakampi ang sitwasyon.

“Bakit po PHILIP ROWNIE pa rin ang nakasulat sa aking birth certificate? Ang akala ko po ay naayos na kaya ako pinapunta ni Ninang Sarah?” basag na basag na ang aking tinig. Hindi ko rin marinig nang maayos ang kausap dahil sa ingay ng tren. Basta ang naintindihan ko lang sa sinabi ng nasa kabilang linya, “... iyan pa rin nga... annotation... basahin... gilid...” at ibinaba na niya ang telepono.

Ha, ano raw? Sa isip-isip ko, mali ba ako nang nabasa kanina? Nang basahin ko ulit, ganoon pa rin naman ang pangalang nakalagay. Pero teka, nang pagmasdan ko ang gilid na bahagi ng

unang pahina, nakita kong may nagbago nga. Mayroon ngang annotation, na hindi naman pala talaga babaguhin ang pangalang nasa papel, kung hindi lalagyan lang nila ng annotation. Ang tanga-tanga ko! Bakit hindi ko agad naisip iyon? Bakit hindi ko muna binasa lahat bago ko siya tinawagan? Hiyang-hiya at tawang-tawa ako sa aking sarili.

“Pursuant to the decision rendered by blah-blah-blah, the child’s first name is hereby changed from PHILIP ROWNIE to EDWARD JOSEPH”.

Binasa ko nang paulit-ulit, palakas nang palakas na halos isinasabay ko sa dagundong ng paparating na tren. Parang musika sa aking pandinig ang ingay ng mga sasakyan sa aking paligid na ang lirikong umuukilkil sa aking kabuoan ay ang ilang salitang naka-annotate sa aking birth certificate.

Ito lang pala ang hinihintay ko. Ang ilang salitang magdedeclarang pinalitan ang pangalang naunang mairehistro. Ilang buwang paghihintay para sa iilang salita. Nakahinga na ako nang mas maluwig. Maluwag na maluwig. Tagumpay ang pagsasanib-pwersa ng dalawang ninang at ng inaanak nilang naniniwala sa kabutihan ng langit at mga taong ipinadala nito.

Hawak ko na ang dokumentong nagsasabing ako at si Philip Rownie ay iisa, ngunit, naiisip ko pa rin na, paano nga kaya kung hinayaan ko na lang na ako si Philip Rownie tapos pumunta ako sa isang lugar na walang nakakikilala sa akin. Na puwede kong gawin ang ano mang gusto kong gawin, at puntahan ang mga lugar na matagal ko nang nais mapuntahan. O kaya mag-aral ulit, siguro ibang kurso naman, ang subukan ang History, o Language, o kaya ay Creative Writing. Dahil legally, ako naman talaga si

Philip Rowie na puwedeng mag-umpisa sa wala, at buhin ang pangalang ito sa ibang pamamaraan na malayo sa mga nagawa't natapos ni Edward Joseph.

Sa totoo lang, gustong-gusto kong gawin iyon. Mag-restart sa buhay. Hindi bilang pagtakas kundi bilang paglaya, kahit paano. Na hindi ko ikatatakot kung may tumanggap man sa akin o wala bilang si Philip Rowie habang nagsisimula pa. Kaso naisip ko rin ang mga maiiwan. Ang pamilyang matagal nang nagtitiwalang malayo ang mararating ng pangalang Edward Joseph kahit hindi nila alam kung saan, paano, at kailan iyon magkakatotoo.

Paano rin ang mga kaibigan at ka-ibigan? Ang mga gurong naghihintay sa pagpasa sa board exam, o nakasubaybay kung saan ako dadalhin ng piniling karera? Naisip ko rin sila, at hindi ko namamalayang nabibigyan na ng katarungan ang pagpili ko sa kinagisnang pangalan, higit sa pantasyang kaya ring ibigay ng bago sanang pangalan. Mabigat pala talaga ang tungkuling dala-dala ng ating mga pangalan. Kapag mula sa pambalanang totoy o nene, ay nabigyan na tayo o nabuo na sa imahinasyon ng mga tao ang ating tanging ngalan, marinig lang nila ito tiyak hindi lang mukha ang kanilang naiisip kundi maging ang lahat ng pagkakataong nagkasala-salabid ang ating mga landas. O ang mga araw na napasimangot o napaismid natin sila, mas mabuti sana kung napangiti sila o di kaya'y napahalakhak nang ubod lakas.

Hiniling ko noon na sana iba na lang ang aking pangalan, para hindi ako tuksuhing impostor. Hindi ko akalaing makalipas ang mahabang panahon saka lang darating ang sagot. Na sa oras na ito'y hindi ko na rin pala gugustuhing magkatotoo pa, kaso nagkatotoo na nga. Kung alam ko lang na darating sa ganitong

sitwasyon, kung ibabalik ako sa oras noong humiling akong sana iba na lang ang aking pangalan, baka sampalin ko ang batang ako para matauhan sa sinasabi niya't mabigyan ng babalang hindi magandang biro ang paghiling ng kung ano-ano. Na ang panunukso'y malilimutan naman ng mga batang nanunukso sa paglipas ng panahon, marahil hindi na nila natatandaan na minsan nila akong binansagang impostor. Iba nga lang talaga ang markang naiiwan sa mga nakaranas ng panunukso.

Ganon pa man, ayoko ring sisihin ang sinoman, kahit na ang aking batang sarili sa mga nangyayari, alam kong ang lahat ng ito ay kolektibong pangyayari na hindi ko na gustong ungkatin at alamin pa kung sino mang may pakana o kung ano ang puno't dulo. Na marahil sa ibang paraan at pananaw, kailangan ko rin ang ganitong danas para tuluyang mapagtanto kung sino nga ba ako sa harap at likod ng pangalang dala-dala. Na kung mawawala ang pangalang ito, may matitira pa ba sa akin. May malaki kayang pagbabago sa mga nangyayari sa buhay ko ngayon kung ako si PHILIP ROWNIE at hindi si EDWARD JOSEPH?

Kung malalaman ng maraming tao ang kasaysayang ito ng aking dalawang pangalan at tanungin nila ako kung sino ba talaga ako sa dalawa, baka hindi pa rin ako makasagot nang direktso. Ngunit ito lang ang masasabi ko, ako ay si ako nga. (Pasintabi sa Diyos sa paggaya ko sa mga katagang ito.)

Totoo, ako ay ang ako na nakilala na at hindi pa nakikilala ng mga tao. Ako ay ang ako na may sariling kuwento higit pa sa mga pangalang mayroon ako. Ako ay ang ako na may dalawang butihing ninang, na may mapaglihim na Lola Inggay, na may nanay na crush ang isang basketball player, na may kaibigang sina Bob at JP, na

may asong si Philip Brownie, na paborito ang Angel's burger, na minsang naging impostor sa mga kaklase, na laking probinsiya, na patuloy na tinutuklas ang kaniyang tunay na pagkatao.

Maraming pagkakataon na marahil ang tao ay masyadong nakatuon sa pagpapabango't pangangalaga sa imahe ng kaniyang pangalan, at sa kabilang banda'y nakalimot nang magpakabuti sa kapuwa, na itong pangalan, naging kilala man o hindi ng marami, iningatan man o nilapastangan ng may-ari, ay sa libingan lang mananatiling naka-display. Na sa paglipas ng mga taon ay lulumutin. Higit na masakit kung lilimutin.

Basta ang alam ko, ako ay si ako nga, na hindi maikukulong ang buong katauhan sa pangalang Edward Joseph o Philip Rownie man.